

כל המשפחה מחוברת סביב הזרף של אבא

מסרים מהדף היומי / פרשת דברים תשפ"ד / גליון מס' 117

עיצוב ייחודי
 להדפסה חסכונית
 מומלץ להדפיס
 ולחלק בעבודה ובקהילה

סעודה שלישית

השבוע למדנו בגמ':

דף מו.

"תא אחוי לך רמאי דפומבדיתא"

בגמרא השבוע, אבוי מתאר בפני רבא כזבים והתחכמויות שונות של רמאי פומבדיתא, אולם רבא פוסק שמן הדין התחכמויותיהם צודקות.

נראה כי בכך גדלה גנותם; אדם שמחשבן את רמאויותיו כך שאפילו בדין לא יוכלו להוציא ממנו, גרוע יותר מגנב הנכנס בחשאי ונטל מהזולת, הגנב לפחות אינו רואה את עצמו צודק... מה שאי אפשר לומר על הרמאי הפומבדיתאי.

בשוק שטח סבתא את התורמוסים [סוג של קטניות] שגידל בגינתו על דוכן והציעם למכירה, מתוך תקווה להאכיל ברווחים הדלים את משפחתו הרעבה. ליבו התרחב כאשר חבורה גדולה של אנשים פנו לעברו ובזה אחר זה החלו 'לבחון' את סחורתו, אלא שחיש מהר נכזבה תקוותו; הראשון טעם תורמוס בודד, רק לטעום, אחריו השני והשלישי... דוכנו של סבתא החל להתרוקן, והוא נזעק "היי, החזירו את התורמוסים"; "על פי המשפט", הסביר לו אחד מהם בעודו מתרחק עם חבריו, "אי אפשר לתבוע תורמוס יחיד. הוא פחות משהו פרוטה". הדוכן התרוקן וסבתא ומשפחתו נאלצו לישון רעבים

כן. כך מתוארים במדרש אנשי דור המבול, הם השתדלו מאוד שלא לעבור על הדין, גזלו רק פחות משהו פרוטה, והעולם חרב בעקבות כך, עולם עם שחיתות שכזו אין לו זכות קיום

איך זה קשור אלינו?

המשתמש בהלכה לעוולה, אינו הופך את עוולתו לצודקת, אנו מתרחקים מ'דקדוק בהלכה' שכזה

יום שבת

השבוע למדנו בגמ':

דף מג.

"ואמאי קרי להו עניים, דהכל אצל ספר תורה עניים הן"

בברייתא המובאת בגמרא השבוע מבואר שהתורם לעניי עיר פלונית, אין אנשיה יכולים לדון בעניין זה, מאחר שהם 'נוגעים' בדבר. ומבארת הגמרא, כוונת הברייתא שמי שתורם תרם ספר תורה לעיר, כל יושביה נחשבים 'נוגעים בדבר', לפי ששיר שאין בה ספר תורה "עניות גדולה היא" (ע"פ הרשב"ם).

הגמרא מגדירה באופן ברור: עשיר הוא מי שיש ברשותו תורה, ועני הוא זה שאין ברשותו תורה... חד וחלק!.

יהודי נכנס לרב שטיינמן ושאלתו בפיו: הוא מעוניין להתחדש ברכב חדש ומפואר, אך אשתו חוששת, השכנים יראו ויקנאו ויכניסו 'עין הרע', האם יש מקום לחשש זה? "סלח לי", פנה אליו ראש הישיבה בשאלה שלא ממין העניין, "האם סיימת פעם סדר שלם בש"ס?" "האיש השיב במבוכה: "לא", "ומסכת אחת סיימת אולי?", המשיך הרב להקשות, וכאשר שוב נענה בשלילה, פסק הרב את תשובתו: "אם כן אין לאשתך ממה לדאוג..." 'הרגיעו', "אין אחד לא יקנא בך..."

איך זה קשור אלינו?

לומדי התורה הם העשירים! כך אברכי הכוללים, וכך גם לומדי ה'דף'. כל היתר, לצערנו, חיים 'בעניות גדולה' [כלשון הרשב"ם] ואין מה לקנאות בהם...

ליל שבת

השבוע למדנו בגמ':

דף מב.

"נעל גדר ופרץ כל שהוא הרי זו חזקה"

אחד מהקנינים שבהם קונים שדה הוא קנין 'חזקה'. מהי חזקה? המשנה השבוע מבארת שהיא אחת מהפעולות הבאות, נעילת השטח, גידורו, או עשיית פרצה בגדר המקיפה אותו.

החיד"א מדמה זאת לטענות היצר. הוא שוהה באדם מיום היוולדו, הרבה לפני היצר הטוב שמופיע רק בשנה השלש עשרה. בנתיים הספיק 'לנעול' עליו דלתי תורה, 'לגדור' בינו לאביו שבשמים, ו'לפרוץ' את חומות המוסר וההלכה, ובכך רואה הוא את עצמו כבעל הבית. אלא שאנו משיבים לעומתו ש'חזקה בנכסי קטן' אינה תופסת, וכשהאדם מגיע לגיל בר מצווה הוא משליכו אחר כבוד החוצה...

"זליג אחי היקר, ברצוני להזמין לחתונת בתי", פתח המכתב שהגיע מאמריקה לעיירה האירופאית "הנסיעה על חשבוני כמובן, מתעגעע, מייק (מ'ק'לה)". זמן מה לאחר מכן נקש זליג הנרגש בדלת ארמונו של אחיו המיליונר. גוי אימנתי פתח את הדלת "הסתלק מכאן!" שאג "איני סובל קבצנים!" זליג המפוחד גמגם: "אה... איפה בעל הבית?"; "אני בעל הבית" השיב בזעף, אלא שאז נשמע מאחוריו קול מוכר: "ג'ון, מה אתה בדיוק...!?" הפעם היה תורו של הכושי לגמגם, זליג ואחיו התחבקו כשמייק מרגיעו "אל תשים לב לדברי המשרת האויל".

איך זה קשור אלינו?

היצר הרע מרגיש בעל הבית, ואנו לא נהסס להבהיר לו ברורות מה דעתנו על כך... ככל שנקדים להצהיר בעלות, כך הוא ייסוג מהר יותר.